

ואתחנן

עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ

בשם ה' נעשה ונצליח

51

תשע"ג

לקוראי הגליון ולכל בית ישראל
שבת שלום
ומבורך

אֶשְׁכּוּל יוֹסֵף

הידושים נפלאים ועונג שבת בפרשת השבוע

משולחנו של רבי יוסף הי סימן טוב שליט"א מהה"ס "כרם יוסף"
ראש ישיבת המתמידים "אור התורה" ליומי דפגרא לצעירים מצטיינים ירושלים ת"ו

בברכת מרנן ורבנן רבותינו הגאונים ראשי הישיבות, הגאון הגדול רבי משה צדקה שליט"א ר"י "פורת יוסף" והגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א ר"י "חברון"

על יישוב ב'

על ידי אכילת פירותיה אנו ניזונים מקדושת השכינה ומטהרתה הב"ח (א"ח ס"י ר"ח) מתרץ שהרי קדושת הארץ הנשפעת בה מקדושת הארץ העליונה היא נשפעת גם בפירותיה שיונקים מקדושת השכינה השוכנת בקרב הארץ כי על כן הזהיר הכתוב (ממדנר ל"ה) "ולא תטמא את הארץ אשר אתם יושבים בה אשר אני שוכן בתוכה כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל" ואמר אם תטמאו את הארץ נמשכת הטומאה גם בפירותיה היונקים ממנה וכבר נסתלקה השכינה מקרב הארץ אשר אני שוכן בתוכה, הכוונה שוכן ממש בגוף הארץ, שהרי היא נסתלקה מפני הטומאה שטימאתם אותה, ועל ידי זה גם מסלק שכינתו מתוך בני ישראל, כי על ידי אוכלם פירות היונקים מטומאת הארץ נסתלקה השכינה, ועל כן ניחא שאנו מכניסין בברכה זו "ונאכל מפריה ונשבע מטובה" כי באכילת פירותיה אנו ניזונים מקדושת השכינה ומטהרתה ונשבע מטובתה.

וביאר המפרשים דכוונת הב"ח דמכל מקום משה רבינו בודאי שלא ביקש להכנס לארץ ישראל לאכול מפריה בשביל לזון מקדושת השכינה על ידי אכילתו, שהלא הרי משה רבינו כלל לא היה צריך לאכול, וכל מה שאכל היה רק משום אל ישנה אדם מן המנהג, וגופו כבר נזדכך ונטהר שהלא עמד שלושה פעמים ארבעים יום בלא מאכל ומשתה, וזהו מה שאמר רבי שמלאי וכי לאכול מפריה הוא צריך כדי להתקדש ולהטהר על ידי פרותיה.

ובספר אעירה השחר ביאר שודאי לא ביקש משה רבינו להכנס לארץ ישראל כדי להתקדש על ידי פרותיה, כי לא מסתבר שבשביל זה יטרח ויתפלל תקט"ו תפילות. ויל"ע בדבריו, דאדרבה יש לומר שמשם רבינו ייקר והחשיב כל דבר קדושה שהטביע הקב"ה בעולמו, ורצה לקיים גם דבר זה להשיג השלימות.

על יישוב ג'

עיקר בקשתינו שנברך בקדושה וטהרה וזה על ידי אכילתו

מִרְנָהּ יוֹסֵף (סימן ר"ח) מתרץ שמה שאנו אומרים בברכת מעין שלוש "לאכול מפריה ולשבע מטובה" לא מפני שבקשתנו לעלות ארץ ישראל לתכלית זו של האכילה, אלא הטעם בזה מפני מה שאומרים אחר כך בברכה "ונברך עליה בקדושה ובטהרה" שזה תכלית הכוונה בברכה, אלא משום שהברכה מפני האכילה, כי אי אפשר לברך בלא לאכול, לכן אומר ונאכל מפריה ונשבע מטובה.

"אעברה נא ואראה את הארץ הטובה"

היאך תקנו חז"ל בנוסח ברכת מעין שלוש לבקש "לאכול מפריה ולשבע מטובה" וכי אנו מבקשים לעלות לארץ כדי לאכול מפריה ולשבע מטובה?

דרש רבי שמלאי מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לארץ ישראל? וכי לאכול מפריה או לשבע מטובה הוא צריך? אלא כך אמר משה: הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל אכנס לארץ שיתקיימו כולן על ידי. אמר לו הקב"ה אתה מבקש רק כדי לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם [מסכת סוטה דף י"ד ע"א].

ראיתי מקשים קושיא נפלאה לאור דבריו של רבי שמלאי שלא יתכן לומר שמשם רבינו ביקש להיכנס לארץ כדי לאכול מפריה ולשבע מטובה, אם כן היאך תקנו חז"ל בנוסח ברכת מעין שלוש לומר "לאכול מפריה ולשבע מטובה", וכי אנו מבקשים לעלות לארץ ישראל כדי לאכול מפריה ולשבע מטובה?

ואכן מצינו להטור (א"ח ס"ח ר"ח) שכתב בשם הסמ"ג שאין לומר בברכת מעין שלוש "ונאכל מפריה ונשבע מטובה" שאין לחמוד הארץ בשביל פריה וטובה, אלא לקיים המצוות התלויות בה.

על יישוב א'

מודים ומשבחים לה' שנתן לנו לאכול מפריה ולשבע מטובה

לכאוי יש ליישב בפשיטות דאין זה קשה כלל, דאין אנו מבקשים בברכת מעין שלוש לעלות לארץ ישראל כדי לאכול מפריה ולשבע מטובה, אלא אנו נותנים שיר ושבח ותודה להקב"ה על אשר הנחיל לנו את הארץ לאכול מפריה ולשבע מטובה. כי הנה השתוקקות של כל אחד ודאי צריכה להיות להיות בארץ ישראל כדי לקיים את מצוות התלויות בארץ ולא בשביל להתענג מזו יופיה הדרה ופרותיה, אבל הקב"ה הוא חפץ בטובת בניו בחירי האומה, וחפץ לענגנו מטוב פירותיה של ארץ ישראל.

והרי זה כעין מה שמפורסם בשם רבי ישראל סלנטר זצ"ל שכל אדם צריך לשבר תאוות עצמו, ולמעט בכל מיני תענוגים ופינוקים, אבל כל זה במה שנוגע לעצמו, אבל במה שנוגע לחבירו אדרבה ואדרבה מוטל עליו להשפיע עליו כל טוב ארץ ישראל.

המכתב

מכתבי"ק של מורנו הגאון הגדול
רבי משה צדקה שליט"א
ראש ישיבת "פורת יוסף"

בס"ד

ער"ח מנח"א התשע"ג

לרגל המעמד של סוף הזמן המתקיים בישיבת המתמידים "אור התורה", שמחה גדולה היא אשר לא רק שמתמידים בישיבה במשך כל השבוע, נוסף על כך בימי שישי ושבתי מתאספים מהת"ת בכיתות הגבוהות ומהישיבות הקטנות ולומדים בהתמדה גדולה מתוך תענית דיבור.

ידוע שלימוד התורה של יום שישי ושבתי מעלתו גדולה מאוד, הן במעלת הימים וכן שאין הרבה לומדים וכמו שכתבו בספרים.

ועתה לקראת בין הזמנים צריך להמשיך את ההתמדה גם בזמן המנוחה, כי אנו עם ישראל נקראים עבדים, עבדי ה', ועבד אין לו חופש, אלא כל זמנו משועבד לאדונו, אלא כמובן שגם העבד צריך מנוחה, אבל רק מנוחה ולא חס ושלוש התפרקות, ואשרינו שזכינו להיות עבדי השי"ת.

ובפרט בתקופה הזאת אשר לדאבונינו עומדים וגוזרים על לומדי התורה לבטלם מהתורה הקדושה ומהמצוות, על כן עלינו להתחזק בלימוד התורה יותר ויותר, כי ידוע שאם יש גזירה רוחנית זה סימן שהחולשה אצלנו. ולכן עלינו להתחזק ביתר שאת ובשמחה רבה לשמור על קדושת העיניים ולהתפלל להינצל מכל הניסיונות, ובפרט להתרחק מחברים שאינם רצויים, ובפרט אם יש להם מכשירים טמאים, שעל זה נאמר "מה לך לספר חוקי", שעל ידם יכול להפסיד בימים ספורים את כל ההון והעושר הרוחני שרכש כל השנה.

נתפלל כולנו לה' להתחזק בתורה שהיא אורך ימינו מתוך שמחה, כי כל החורבן על שם שלא בירכו בתורה תחילה, כלומר שלא החשיבו והעריכו את התורה לברך עליה כמו שכתב הר"ן בשם רבינו יונה בנדרים דף פ"א. ולכן עתה התיקון שעסק התורה הקדושה נלמד מתוך שמחה רבה, וזה נקרא שברכו בתורה תחילה, וזוהי ליכות להיות מן הבונים של בהמ"ק.

ויה"ר שזכות לימוד התורה בשמחה ובהתמדה אשר לומדים גם שלא בזמן סדרי הישיבה, כגון שישי ושבתי ומתכוונים בעז"ה ללמוד גם בימי בין הזמנים כמה שאפשר, נזכה לבניין בהמ"ק במהרה בימינו. וכל הלומדים יעלו מעלה מעלה בתורה ויראת שמים ויהיו גדולי תורה, לחיי הרב הגאון רבי יוסף חי סימן טוב ראש הישיבה, ה' יזכה להגדיל תורה ולהאדירה מתוך אושר ונחת, אמן.

משה צדקה.

יו"ל לזיכוי הרבים לע"נ מרת סבתתי
נעימה בת מזל טוב ע"ה
שהיום יום חמישי י"א אב
יום פקודת שנתה - ת.נ.צ.ב.ה.

י"שוב ד'

הכוונה שנוכה לזמן שנאכל פירות מעשר שני ונטע רבעי שאינם נאכלים אלא בירושלים הגרי"ז מבריסק צ"ל מתרץ שאין כוונת הברכה לסתם פירות ארץ ישראל, אלא הכוונה לפירות ירושלים, ושכן משמע מלשון הברכה "ובנה ירושלים עיר הקודש והעלנו לתוכה ושמחנו בבניה וכו' ונאבל מפריה". ועדיין אין הכוונה כפשוטו שנוכה לאכול מפירות ירושלים שהרי אמרו חז"ל באבות דרבי נתן (פ"ק ל"ה ה"ג) שאין נוטעים נטיעות בירושלים, אלא הכוונה שנוכה לזמן שבו נאכל פירות של מעשר שני ונטע רבעי שדינם שאינם נאכלים אלא בירושלים, ולכן פירות אלו נקראים פירותיה של ירושלים.

י"שוב ה' - בקשתינו שנהיה בריאים ושלמים ושבעים להיות חזקים לעבודת ה'

בספר הסדר הערוך (על הגז"פ עמוד ז"ז) מתרץ שאנו מבקשים לאכול מפריה ולשבוע מטובה מפני שבזמן שהקב"ה נותן לנו צרכינו החומרניים ליבנו פנוי לעבודתו כמו שכתב הרמב"ם (פ"ט מהלכות משנה ה"ב), וזה לשונו: והבטיחנו בתורה שאם נעשה אותה בשמחה ובטובת נפש ונהגה בחכמתה תמיד שישיר ממנו כל הדברים המונעים אותנו מלעשותה, כגון חולי ומלחמה ורעב וכיוצא בהן, וישפיע לנו כל הטובות המחזיקות את ידינו לעשות התורה, כגון שובע ושלוש ורבוני כסף וזהב, כדי שלא נעסוק כל ימינו בדברים שהגוף צריך להן, אלא נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצוה כדי שנוכה לחיי העולם הבא.

וכן כתב הרמב"ם בהלכות דעות בזה הלשון: הואיל והיות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא. ועל פי זה ביאר שזה שאנו מבקשים בברכת מעין שלוש לאכול מפריה ולשבוע מטובה כדי שנהיה בריאים ושלמים ושבעים להיות חזקים לעבודת השי"ת. וצריך לומר שמשה רבינו שהיה כולו זך וטהור לא הוצרך לאכילה גשמית כדי להיות חזק לעבודת השי"ת.

י"שוב ו'

כיון שציוונו והבטיחנו השי"ת לעלות לאר"י ולאכול מפריה אדרבה על ידי בקשתינו לאכול מפריה ולשבוע מטובה אנו מראים חביבותינו וערכנו למתנתו של הקב"ה

עלה בדעתי בס"ד כי הנה יש חילוק גדול בין בקשתו של משה רבינו להכנס לארץ ישראל, לבין בקשתנו לאכול מפריה ולשבוע מטובה, מפני שהקב"ה אמר למשה רבינו שלא יכנס לארץ ישראל, משא"כ אנו שיש עלינו חיוב לעלות לארץ ולהתיישב בארץ ישראל, ואדרבה יש אפילו איסור לצאת מארץ ישראל לחוצה לארץ, ואם כן אדרבה ואדרבה על ידי שאנו מבקשים לאכול מפריה ולשבוע מטובה אנו מחבבים את מתנתו של הקב"ה שנתן והבטיח לנו. וכמו שנאמר (וימיה ג') "ואביא אתכם ארץ הכרמל לאכול פריה וטובה" וכתוב (נמיה ט') "והארץ אשר נתת לאבותינו לאכול את פריה ואת טובה". ולכן מצינו לאמוראים וחכמים שאוכלו מפירות ארץ ישראל לשבחה ולחבבה (עיין נרכס מד.).

והרי זה דומה למלך שנתן לעבדו מתנה גדולה של פירות משובחים וכל מיני מגדים, הלא אם העבד יהיה נכסף ומבקש להנות ממתנתו של המלך, הרי שהמלך מתכבד ומתקלס בזה, ואילו אם ח"ו אינו מחשיב ומעריך מתנתו של המלך אדרבה הרי הוא מנאץ למלך. ועל כן כיון שהקב"ה מיאן להכניס את משה רבינו לארץ ישראל, לכן לא יתכן שיפציר ויבקש לקבל מתנה מהמלך, כי אין זה כבוד למלך שמבקשים ומפצירים לקבל ממנו מתנות, לכן מתרצת הגמרא שודאי היתה כוונת משה רבינו כדי לקיים המצוות ליטול עליהן שכר.

מערכת "אשכול יוסף" שע"י מכון "כרם יוסף" ומוסדות "אור התורה" בישראל

דוא"ל: keremyosef@okmail.co.il

לבקשת רבים כתובתנו בעברית: לקרקטסטדקט@סלצשןדבסדן

למנויי העלון מצורף מכתבו המיוחד של מרן פאר הדור שר התורה רבינו עובדיה יוסף שליט"א לבאי הכנס הגדול אמש בהיכל המוסדות גדול היה המעמד לכבודה של תורה! סיקור נרחב בקרוב.

גיליון "אשכול יוסף" מוקדש

להצלחת ידידנו מזכה הרבים

ומקים עולה של תורה

הרב יוסף ישי שליט"א

הוא ומשפחתו וכל אשר לו יזכו לברכה והצלחה ובריאות ושמחה כל הימים!